

Art Writing lab

In Process

จนมาศ แท้วัวดี

เมื่อร่างก(ล)าย เป็นผู้บันทึก

เมื่อร่างก(ล)าย เป็นผู้บันทึก

ฉมาศ แก้วบัวดี

ทุกการรับรู้ ทั้งร่องรอยของการมีอยู่...

แผ่นฟิล์ม	กระทบแสง	ให้การแทนร่าง	ก่อนเอ่ยเสียง
คำวินิจฉัย	กระทบภาษา	ผ่านหู	ก่อเกิดเสียง
การสัมผัส	กระทบผิว	ชีวิตถึงชีวิต	จากผู้มีเสียง
ชีพจร	กระทบความรู้สึก	ยืนยันการมีอยู่	จนกว่าจะไร้ซึ่งเสียง
เวชระเบียน	กระทบตัวอักษร	ร่างภาวะชีวิต	บันทึกไว้ แม้ยังไม่ได้เอ่ย

นิทรรศการ Bodies of Memo นำเสนอการบันทึกสภาวะของร่างกายที่อยู่เหนือถ้อยคำของการวินิจฉัยทางการแพทย์ ทั้งในเชิงสภาวะทางกายและจิตใจ พื้นที่จัดแสดงถูกกั้นด้วยม่านโปร่งใสราวกับห้องปลอดเชื้อ แก้วของแพทย์แปรเปลี่ยนเป็นแก้วของผู้สังเกตการณ์ ผู้ชมนั่งจ้องจอภาพซึ่งเผยแพร่บทของโรงพยาบาล เสียงชีพจรจากจอตังเป็นจังหวะคล้ายนาฬิกาของชีวิตที่ถูกใช้ไปกับการรอคอย ขณะที่เพดานโรงพยาบาลค่อย ๆ เลื่อนผ่านแผงไฟราวกับเรากำลังนอนอยู่บนเตียงตรวจ ร่างกายถูกพลิกซ้ายพลิกขวา ซึ่งไคร่งยกตัวตามจังหวะการหายใจ ผิวหนังห่อหุ้มกระดูกและเคลื่อนไหวไปพร้อมกับการมีชีวิต การพิจารณาตนคือการเผชิญหน้ากับสิ่งที่ร่างกายสร้างขึ้น แม้ไร้ซึ่งถ้อยคำ ก่อนที่ร่างกายนั้นจะได้รับฟังเสียงอื่น จากคำวินิจฉัย จากทฤษฎี จากตำรา สิ่งเหล่านั้นค่อย ๆ เข้ามาเรียกชื่อสิ่งที่ร่างกายกำลังเป็นช่วงเวลา “อาการ” กำลังถูกนิยามเป็น “โรค” และจาก “ผู้คน” กลายเป็น “ผู้ป่วย” เรายังเป็นคนเดิมใช่ไหม?

จากเส้นเลือดสู่หัวใจที่ถูกเปรียบเปรยเป็นสายธารแห่งชีวิต การไหลเวียนของเลือดไม่ต่างจากแม่น้ำสายใหญ่ที่หล่อเลี้ยงอวัยวะทั่วร่างกาย ขณะเดียวกันวิถีชีวิต การกิน การนอน และการหายใจ ต่างฝากร่องรอยลงบนเส้นทางการไหลเวียนนั้น จากความปกติสู่ความผิดปกติ ร่างกายค่อย ๆ สะสมและบันทึกสิ่งเหล่านั้น ก่อนที่สิ่งเหล่านั้นจะถูกเรียกด้วยชื่อของอาการหรือโรค การเข้าชมนิทรรศการดังกล่าวจึงมิได้เพียงทำให้เราเห็นร่างกายของผู้อื่น หากพาให้เรากลับมาพิจารณาร่างกายของตนเอง ในวันที่เรายังมีโอกาสได้มองเห็น การได้อยู่กับความทรงจำของการมีชีวิตอย่างรู้เนื้อรู้ตัว แบบที่จิตและกายมิได้แยกขาดออกจากกัน ความกลัว ความเจ็บ ชีพจรของชีวิต ร่องรอยที่มองไม่เห็น หรือแม้แต่ความหวังที่เราอยากให้เป็น ล้วนเป็นสิ่งที่ร่างกายบันทึกไว้ในแบบที่คำวินิจฉัยไม่อาจบันทึกได้

ความเจ็บป่วยไม่ได้ทิ้งร่องรอยไว้เพียงผลตรวจบนเอกสาร หากยังทิ้งไว้ในความรู้สึกของผู้รับฟัง ร่างกายจึงไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่ของโรค ในขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ของประสบการณ์ชีวิต “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” อาจไม่ใช่เพียงสุภาษิตสอนใจ หากสะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่จิตและกายต่างส่งผลต่อกัน ความกังวลมิได้เกิดจากจิตที่ส่งผลต่อร่างกายเพียงฝ่ายเดียว หากยังประกอบขึ้นจากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ทำให้เรานึกถึงการเข้าถึงการรักษา ทรัพยากร และสิทธิขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ทั่วถึง สิ่งเหล่านี้มิใช่เพียงช่องว่างของในระบบ ในขณะเดียวกันกลับเป็นช่วงเวลาที่ร่างกายต้องเผชิญกับความเสี่ยงของการรอคอย รวากับระเบิดเวลาที่ค่อย ๆ ทำงานอยู่ภายใต้สิ่งที่เรียกว่า “กระบวนการ” เรามีสิทธิในร่างกายของตนเองมากเพียงใดกัน?

หลังจากจอบภาพจบลง เราในฐานะผู้ชมยังคงนั่งอยู่บนเก้าอี้ตัวเดิมภายในห้องปลอดเชื้อ สมมตินั้น ร่างทำหน้าที่ก(ล)ายเป็นบันทึก ต่อสิ่งที่เราเห็น ความรู้สึกที่เราเผชิญ พื้นที่จัดแสดงชวนให้เรามองไกลออกไปจากเรื่องราวของตนเอง สิ่งของ ภาพ และร่องรอยของการบันทึกในรูปแบบอื่น ๆ พาความรู้สึกจากชีวิตหนึ่งไปสู่อีกชีวิตหนึ่ง หรืออาจนำพาความเจ็บปวดของใครคนหนึ่งเดินทางมาถึงเรา แม้เราไม่ได้เป็นผู้ประสบความเจ็บปวดนั้นโดยตรง สิ่งที่ยังคงหลงเหลืออยู่หลังการดูไม่ใช่คำตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ชัดเจน หากเป็นความรู้สึกที่รู้ที่ยังคงติดอยู่กับร่างกาย พาให้เราหยุดมองและพิจารณาตนเองในสิทธิที่เรามี ในร่างกายที่เราใช้ ขณะเดียวกันก็พยายามค้นหาความหมายจากสิ่งที่เราเห็น บันทึก รับรู้ ร่วมกับจินตนาการถึงเรื่องราวที่ไกลไปจากตน การเปิดพื้นที่ให้กับสิ่งอื่นเพียงเล็กน้อย อาจเปลี่ยนมุมมองเรามองบางสิ่งในแบบที่ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ท้ายสุดของการใช้เวลาในการพิจารณาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การพยายามค้นหาความหมายอย่างลึกซึ้ง การนำตนเองไปอยู่ในการความรู้สึกร่วมแม้ตนเองมิได้เป็นเหตุ อาจเป็นสัญญาณหนึ่งของการเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง







